

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

УДК 371. 112 : 371. 212 : 378

Альонов О.М.

директор коледжу, викладач-методист

E-mail: ntpudatu@gmail.com

Мельник Ю.В.

голова циклової комісії природничо-математичних
та фундаментальних дисциплін, викладач-методист

Новоушицький коледж Подільського державного аграрно-технічного університету
смт. Нова Ушиця

РОЛЬ КУРАТОРА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЯК ПРОФЕСІОНАЛА, ГРОМАДЯНИНА, ПАТРІОТА У СТУДЕНТСЬКОМУ КОЛЕКТИВІ

Анотація

Вступ. Досліджується процес виховання в студентській групі, способи впливу на групу з боку куратора. Розглядаються об'єктивні та суб'єктивні фактори взаємодії куратора та студентів, становлення самостійності студентів.

Мета. Розкрити форми і методи роботи куратора з студентською групою, які є найбільш ефективні у вихованні гармонійно розвиненої, високоосвіченої, соціально активної й національно свідомої особистості.

Методи. Методи різнобічного впливу на свідомість, почуття, волю особистості з метою формування у неї певних поглядів і переконань.

Результати. Роль куратора полягає в створенні таких умов, які б допомогли студентам знайти себе і своє місце в студентському колективі і в соціальному житті. Куратор є організатором діяльності студентів і координатором виховних дій.

Ключові слова: виховний процес, педагогічна теорія та практика, особистість, об'єктивні і суб'єктивні чинники, тріада рис особистості, громадянин, патріот, гуманіст, професіонал, куратор, група.

Allonov A.M.

the director of college, teacher-methodist

E-mail: ntpudatu@gmail.com

Melnyk U.V.

the chairman of the cyclic commission of natural and mathematical
and basic sciences, teacher-methodist

Nova Ushytsya College of State Agrarian and Engineering University in Podilya
Nova Ushytsya

ROLE OF CURATOR IN FORMATION OF STUDENT INDIVIDUALITY AS A PROFESSIONAL, CITIZEN, PATRIOT IN STUDENT GROUPS

Abstract

Introduction. The process of training a student group response to the group by the supervisor. We consider the objective and subjective factors interact curator and students, the establishment of autonomy of students.

Purpose. To reveal the forms and methods of work of the curator with the student group, which are most effective in the education of a harmoniously developed, highly educated, socially active and nationally conscious personality.

Methods. Methods comprehensive effect on consciousness, feelings, freedom of the individual to shape some of her views and beliefs.

Discussion. The role of the curator is to create conditions that would help students find themselves and their place in the student team and in social life. Curator is the organizer of students and coordinator of educational activities.

Keywords: educational process, educational theory and practice, individual, objective and subjective factors triad personality traits, a citizen, a patriot, a humanist, a professional curator team.

Аннотация

Вступление. Исследуется процесс воспитания в студенческой группе, способы влияния на группу со стороны куратора. Рассматриваются объективные и субъективные факторы взаимодействия куратора и студентов, становление самостоятельности студентов.

Цель. Раскрыть формы и свойства работы куратора со студенческой группой, которые наиболее эффективны в воспитании гармонично развитой, высокообразованной, социально активной и национально сознательной личности.

Методика. Свойства разностороннего влияния на сознание, чувства, волю личности с целью формирования у нее определенных взглядов и убеждений.

Результаты. Роль куратора состоит в создании таких условий, которые могли бы помочь студентам найти себя и свое место в студенческом коллективе и в социальном обществе. Куратор является организатором деятельности студентов и координатором воспитательных действий.

Ключевые слова: воспитательный процесс, педагогическая теория и практика, личность, объективные и субъективные факторы, триада черт личности, гражданин, патриот, гуманист, профессионал, куратор, группа.

Вступ. Проблема організації виховного процесу у вищому навчальному закладі є однією з найактуальніших у педагогічній теорії та практиці й спонукає освітян до пошуку нових шляхів якісного вдосконалення виховання студентської молоді. Вищі навчальні заклади за своїм статусом зобов'язані професійно готувати не тільки дипломованих спеціалістів, а й виховувати всебічно й гармонійно розвинених громадян, підготовлених до соціальної та професійної діяльності в сучасному суспільстві, громадян, здатних примножувати його цінності. З огляду на це, акцент слід робити на формуванні у студентів насамперед духовно-моральних якостей як домінуючих для становлення майбутнього фахівця, патріота своєї країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виховання – процес цілеспрямованого систематичного формування особистості, зумовленого законами суспільного розвитку, дією об'єктивних і суб'єктивних чинників.

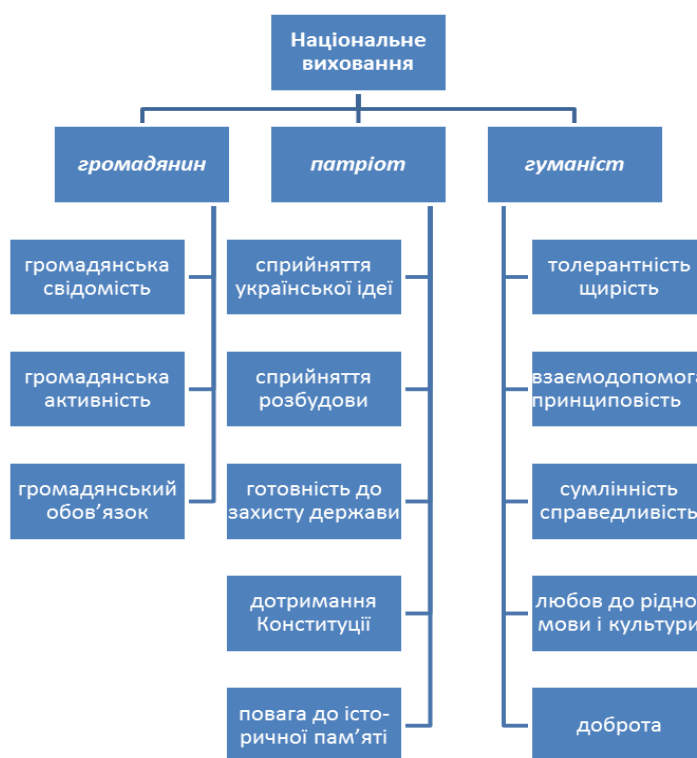
Світовий соціально-історичний досвід дає можливість визначити головну мету виховання як формування гармонійно та всебічно розвинутої особистості, підготовленої до ініціативної соціальної та професійної діяльності в сучасному суспільстві, особистості, здатної сприймати й примножувати його цінності. Мета виховання визначає його зміст, методи й засоби, оптимальна дія яких має забезпечити очікуваний результат.

Ідеалом виховання в нашому суспільстві є гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна й національно свідомою людиною, що наділена глибокою громадянською

відповідальністю, високими духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку і самовдосконалення.

У вихованні особистості беруть участь сім'я, родина, навчально-виховні заклади, на нього впливають навколишнє середовище, соціально-політична та економічна ситуація в країні, засоби масової інформації, громадські організації тощо. Усе це робить процес виховання, з одного боку, більш керованим, оскільки існує чимало ефективних способів і засобів впливу на особистість, а з іншого – ускладнює управління ним, тому що важко інтегрувати всі фактори впливу, застерегти особистість від негативних впливів.

Мета. Стрижневим завданням усієї системи виховання в Україні визначено виховання громадянина. Тому у вищих навчальних закладах суттєвим є використання теоретичної парадигми національного виховання, запропонованої В. Гнатюком, через тріаду рис особистості «громадянин — патріот — гуманіст» (рис. 1).

Рис. 1. Тріада рис особистості (за В. Гнатюком)

Досягнення мети виховання передбачає вирішення таких завдань:

- забезпечення умов для самореалізації особистості студента відповідно до його здібностей, власних і суспільних потреб та інтересів;
- формування у студентів основ загальнолюдської й народної моралі, культури поведінки, готовності будувати своє життя за принципами гуманізму;
- виховання любові до рідної землі, родини, свого народу, Батьківщини, формування національної свідомості, готовності до творчої праці на благо людей, подвигу в ім'я процвітання держави;

- виховання поваги до Конституції, законів України, державних символів, формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- розвиток естетичних потреб, почуттів, художніх здібностей студентів, їх готовності будувати власне життя за законами краси;
- розвиток у студентів потреби у здоровому способі життя, формування відповідального ставлення до власного здоров'я як найбільшої життєвої цінності;
- виховання у студентів свідомого ставлення до своїх професійних обов'язків як вищої цінності людини й суспільства, формування готовності до праці в умовах ринкової економіки, розвиток діловитості, підприємливості.

Результати. Критеріями вихованості людини можуть бути:

- ступінь її сходження й повнота оволодіння загальнолюдськими й національними гуманістичними морально-духовними цінностями, що становлять основу відповідних вчинків;
- рівень та ієрархія якостей особистості, набутих нею в процесі виховання (табл. 1).

Таблиця 1. Сутність процесу виховання

Сутність процесу виховання	Закономірне, послідовне, організоване, безперервне, систематичне керівництво розвитком і формуванням особистості студента. Головним його елементом є взаємодія — передача теоретичних та практичних знань і духовних цінностей.
Структурні компоненти процесу виховання	1. Суб'єкти взаємодії. 2. Активність суб'єктів взаємодії. 3. Зміст і мета (педагогічне завдання). 4. Форми і методи. 5. Матеріальні, соціальні та духовні цінності. 6. Соціальні норми. 7. Соціально-психологічна ситуація. 8. Особистісно-розвивальний результат.
Мета виховного процесу	Формування гармонійно розвинутої, соціально активної, національно свідомої особистості, професійно грамотного, творчого фахівця, який поєднує в собі високі духовність і моральність, професійну компетентність, здатність самостійно та нестандартно мислити, приймати рішення, швидко орієнтуватися у складних обставинах суспільного й особистого життя.
Суб'єкти виховного впливу	Сім'я, ВНЗ, засоби масової комунікації, первинний колектив, неформальні групи.
Суб'єкти виховного впливу	1. Педагогічна діагностика. 2. Педагогічне прогнозування. 3. Організація навчально-пізнавальної діяльності. 4. Організація ціннісно-орієнтаційної діяльності. 5. Організація соціально-комунікативної діяльності. 6. Організація предметно-трудова діяльності. 7. Регулювання та корекція ділових і товариських стосунків.
Критерії ефективності	Самопізнання, самоусвідомлення, самовиховання, ставлення до навчання й оволодіння знаннями, до громадсько-політичного життя, суспільно-корисної праці, друзів, батьків, інтересів України.

Значна роль у особистісному розвитку майбутнього професіонала належить куратору академічної групи. Саме від організаторських та особистісно-професійних якостей куратора залежить вектор професійного та особистісного становлення майбутніх спеціалістів.

Куратор групи студентів у ВНЗ – це викладач з відповідним досвідом виховної роботи, життєвим досвідом, вихователь з широким кругозором і властивостями лідера.

Робота куратора групи будується індивідуально в кожному випадку: це колективна робота з усією групою або робота індивідуально з кожним її членом. Тобто робота

викладача-куратора з групою має комплексний підхід для вирішення конкретно поставлених завдань, використовуючи різні форми і методи виховання, досягнення мети. Робота для досягнення мети проводиться шляхом проведення бесід, годин спілкування з групою, виховних тематичних годин, конкурсів, родинних свят, екскурсій, подорожей, наведення прикладів з життя видатних людей, прикладів з життя конкретних членів групи тощо. Роль куратора групи на даному етапі виховної роботи – це роль організатора, натхненника студентської творчості, генератора ідей з розвитку загальноосвітніх та професійних знань, духовного, морально-етичного розвитку студентів.

Ми, як куратори, в роботі з групою включаємо елементи виховного характеру постійно. Виховуємо в студентів почуття національної свідомості, любові до рідної неньки-України, відповідальності за її долю, розуміння своєї причетності до всіх подій, що відбуваються в Україні. Любов до рідного краю, до рідної землі, Батьківщини – ці великі і святі поняття прищеплюємо до юних сердець нашої молоді. Ми вшановуємо і доглядаємо могили, пам'ятники, обеліски героїв, які полягли за наше щасливе майбутнє в роки другої світової війни, при виконанні інтернаціонального обов'язку в різних країнах світу, в АТО. Проводимо мітинги-реквієми, тематичні конференції, свята шани, години-спогади, зустрічі. Проводимо години патріотичного виховання «Друга світова війна: трагедія і звитяга українців», «Ми знову прийдемо до вічного вогню», «Шляхами воєнної доблесті та слави», «Великі твої жертви, Україно...», «За Україну молюся», «Мир боронити на рідній землі їх призвала Україна», «Священний обов'язок – рідну землю захищати», «Героям Небесної Сотні присвячується...», «Афганістан: ціна чужої війни», свято козацької звитяги, акції «Відвідай. Низько поклонись», «Посилка воїну» та інші.

Вже стали традиційними в коледжі такі заходи як День знань, посвята в студенти, День студента, Свято рідної мови, Різдвяний фестиваль, День студентського самоврядування, Свято закоханих, Свято матері, конкурс Великодніх композицій, конкурси професійної майстерності, КВК, випускні бали.

Щотижня проводимо години спілкування з групою, на які запрошуємо працівників правоохоронних органів, медичних працівників, екологів тощо.

На кожному з цих заходів ми формуємо позитивні риси, які житимуть в юнаках і дівчатах вічно, передаватимуться з покоління в покоління, зосереджуємо їх на культурі моралі, розвиваємо творчу, всесторонньо розвинену особистість, виховуємо гордість і патріотизм до обраної професії, долаючи одна за одною сходинки до вершин науки, додаємо сили, запалюємо вогник, що світитиме нашим вихованцям у далекій і незвіданій дорозі – дорозі життя.

Отже, роль куратора полягає в створенні таких умов, які б допомогли студентам знайти себе і своє місце в студентському колективі і в соціальному житті. Куратор є організатором діяльності студентів і координатором виховних дій. У своїй виховній роботі куратор реалізує педагогічні принципи гуманізації, соціальної обумовленості навчання і виховання, індивідуалізації, соціального гартування, створення виховуючого середовища.

Висновки. Головне в діяльності куратора – сприяння саморозвитку особистості, реалізації її творчого потенціалу, забезпечення активного соціального захисту студента, створення необхідних і достатніх умов для активізації зусиль студентів для вирішення навчальних і життєвих проблем.

Список використаних джерел

1. Актуальные проблемы профессиональной педагогики для преподавателей и работников средних специальных учебных заведений. Москва: Изд. отдел ИПР СПО, 2005.
2. Балл Г.О. Діалогічні універсалії сучасного гуманізму. *Гуманітарні науки*. К. 2001. № 1.

3. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. Київ: Либідь, 2003.
4. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ: Либідь, 2006.
5. Богущ А.М. Духовні цінності в концепції сучасної парадигми виховання. *Виховання і культура*. 2001. №1.
6. Виховання громадянина. Психолого-педагогічний і народознавчий аспекти / П.Р. Ігнатенко, В.П. Поплужний, Н.І. Косарева. Київ: Ін-т змісту і методів навчання, 1997.
7. Гнатюк В. Зміст і форми національного виховання учнів. *Рідна школа.. К.* 1999, № 9.
8. Тернопільська В.І., Коломієць Т.В., Піонтківська І.О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Навчальна книга. Тернопіль: Богдан, 2014.

References

1. Aktualnye probleme professionalnoi pedahohyky dlia prepodavatelei y robotnykov srednykh spetsyalnykh uchebnykh zavedenyi [Actual problems of professional pedagogy for teachers and workers of secondary special educational institutions . (2005). Moskva: Yzd. otdel YPR SPO. [in Russian]. .
2. Ball, G.O. (2001). Dialohichni universalii suchasnoho humanizmu [Dialogic universals of modern humanism]. Kyiv, Ukraine: 1. [in Ukrainian].
3. Bech, I.D. (2003). Vykhovannia osobystosti: U 2 kn. Kn 2: Osobystisno oriietovanyi pidkhid: naukovo-praktychni zasady. [Educating of the individuality: In 2 books. Book 2: personality oriented approach: theoretical and practical basis]. Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].
4. Bech, I.D. (2006). Osobystisno zoriietovane vykhovannia. [Individually oriented education]. - Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].
5. Bogush, A.M. (2001). Dukhovni tsinnosti v kontseptsii suchasnoi paradyhmy vykhovannia. [Spiritual values in the concept of modern education paradigm]. Education and culture: 1. Kyiv. [in Ukrainian].
6. Ignatenko, P.R., Popluzhnyy, V.P., Kosareva, N.I. (1997). Vykhovannia hromadianyna. Psykholoho-pedahohichni i narodoznavchyi aspekty [Educating of citizens. Psycho-pedagogical and ethnology aspects]. Kyiv: Institute of content and teaching methods. [in Ukrainian].
7. Gnatyuk, A.V. (1999). Zmist i formy natsionalnoho vykhovannia uchniv [Content and form of national education of pupils]. Mother School., 9, Kyiv. [in Ukrainian].
8. Ternopil'ska, V.I., Kolomiets, T.V., Piontkiv'ska, I.A. (2014). Dovidnyk z vykhovnoi roboty zi studentamy. Navchalna knyha [Handbook of educational work with students]. - Ternopil, Educational book: Bogdan. [in Ukrainian].